

DE KORTSTE PREEK

Jezus zei tegen hem: 'Volg mij!' Levi stond op, liet alles achter en volgde hem (Lucas 5,27-28)

In een gedicht getiteld 'De naam' schetste Ida Gerhardt een kind dat leert schrijven. Hij schrijft zijn initialen en voor het eerst ontstaat daardoor het besef van een eigen identiteit. Maar met het besef van de eigen identiteit lijkt er meteen ook een boodschap van de overzijde, van God te komen. En het gedicht eindigt dan zo:

*Wolken gaan langs het raam.
Het klein gezicht trekt saam.-
Van de overzijde het sein:
'Ik heb u bij de naam
Geroepen. Gij zijt Mijn.'*

Leeft een kind nog in een ongebroken wereld, dicht bij de Bron van alle leven, volwassenen zijn er vaak van vervreemd. Tussen God en ons diepste zelf komt het een en ander in de weg te staan. Niet-geleefd leven, verkeerd-geleefd leven. Door de dwaalwegen die we insloegen. Door invloeden van de wereld waarin wij leven. Door de teleurstellingen die wij opdeden. Ze kunnen ons vervreemden van de bron waar we als kind zo dicht bij leefden. En al dat niet-geleefd leven en verkeerd-geleefd leven kan zich ophopen tot een stuwmeer dat drukt op de damwanden van ons hart.

Zo was het althans bij Levi. Het bleek toen op een dag dat stuwmeer door de dam van zijn hart heen brak. Het was op de dag dat Jezus langskwam. Levi zat in zijn kantoortje. Hij was aan het werk. Een door velen veracht werk. Levi was namelijk tollenaar, belastinginner voor de gehate Romeinse bezetter. Tollenaars golden bij hun Joodse volksgenoten dan ook als onreine mensen. Je meed hen als de pest. Maar op een dag kwam Jezus langs over de weg waar Levi zijn tol hief. Jezus zag hem zitten. Het verhaal gebruikt daar een woord voor 'zien' dat meer betekent dan registreren. Aan registrerende blikken was Levi wel gewend. Hij kon er dagelijks de veroordeling uit lezen. Maar deze blik was anders. Het was een blik met aandacht. En toen hoorde Levi de woorden: 'Volg mij.'

Het is de kortste preek aller tijden. En in die twee woordjes zit alles waar het in het christelijk geloof om gaat. Het waren deze woorden die zorgden voor een dambreuk in het leven van Levi. Het was alsof alles ging stromen. Hij stond op en ging. *Stond op* – die woorden kan geen enkele Bijbellezer lezen zonder te denken aan de opstanding. Toen Jezus hem riep stond Levi uit zijn geestelijke dood op tot een nieuw leven.

Dat nieuwe leven kreeg meteen gestalte. Als de woorden 'Volg mij' het oerbeeld vormen van de boodschap van het evangelie, dan is het feestmaal dat volgde het oerbeeld van het christelijk leven dat door die boodschap wordt gewekt. Het nieuwe leven is een gemeenschap met Jezus als middelpunt. Of liever: met God in het midden, want Jezus heeft zichzelf nooit in het middelpunt geplaatst. Hij kwam om mensen te verbinden met God. Om hen te roepen tot een leven waarin een barmhartige God het centrum is. Zo bracht Jezus ook Levi en zijn vrienden terug bij de bron, zodat ook zij de stem weer zouden verstaan: 'Ik heb u bij uw naam geroepen. Gij zijt mijn.'

Volg mij – de kortste preek aller tijden. Maar wel een preek die je zelf moet afmaken, en wel met je eigen leven. Maar dat roept ook weerstand op. Iemand zei eens: God raakt ons het gemakkelijkst in onze heelheid of als we gedesintegreerd zijn. Dat klinkt cryptisch, maar denk maar aan dat kind van Ida Gerhardt en aan Levi: God heeft de gemakkelijkste ingang als we onbevangen zijn of op dood spoor zitten. Daartussen wordt het moeilijker. Maar in die positie leven uitgerekend de meeste mensen. Ze zijn niet meer onbevangen, maar hebben ook geen stuwmeer van niet- of verkeerd-geleefd leven. Zij hebben hoogstens een kelder of zolder waar zaken opgeborgen zijn die ze liever niet aan het daglicht blootstellen. Maar de rest van hun huis hebben ze keurig op orde. Waarom zouden we dat dan veranderen?

Ja, maar de vraag is: kan Jezus op bezoek komen in ons huis? Kan hij onze eregast zijn zodat hij ons opnieuw kan verbinden met de Bron van leven en liefde? Natuurlijk: we willen geloven. Maar willen wij ook *veranderen*? Veel gelovigen horen een goeie preek. Maar wil jij die preek ook *afmaken met je leven*? Heeft God een hoofdrol in je leven of een bijrol? Is God het kloppend hart van je leven of houd je

hem op veilige afstand? Dat laatste vinden we natuurlijk gemakkelijker. Het eerste geeft zoveel gedoe en onrust.

Nu is het gekke dat bij gelovigen dat verzet soms ook nog eens religieus gemotiveerd is. Je ziet het terug in het Bijbelverhaal. De grootste weerstand tegen Jezus is niet te vinden bij tollenaars, maar bij de religieuze leiders. Waar kwam dat verzet vandaan? Jezus gooide hun systeem om. Het was het systeem van het *reinheidsdenken*, een systeem gebaseerd op het onderscheid tussen rein en onrein. De hele samenleving werd ermee in hokjes gedeeld. Joden waren rein, heidenen niet. Gezonde mensen waren rein, zieken waren onrein. Mannen waren rein, vrouwen vaak niet. Mensen die zich hielden aan de wet waren rein, zondaars niet. Dat hele reinheidssysteem sloot mensen buiten.

Maar Jezus gooide het reinheidsdenken totaal omver en stelde er iets heel anders voor in de plaats: een leven waarin niet reinheid de kern vormde, maar barmhartigheid. Daarom deed hij het voor die tijd ongehoorde: hij at en dronk met mensen die golden als onrein. Hij bracht een nieuw besef van God onder de mensen – een God die met mensen bewogen is, die geen mensen uitsluit, maar juist insluit. Een God die ons oproept tot het betonen van diezelfde barmhartigheid. Jegens onszelf en jegens anderen.

Dat reinheidsdenken lijkt verdwenen, maar dat is het niet. Diep in ons zijn de meesten van ons er nog in verstrengeld. Je merkt het bijvoorbeeld bij het zoeken naar ambtsdragers of rond het belijdenis-doen. Veel mensen tonen dan een afweer. Vanwaar die weerstand? Het wordt zelden hardop uitgesproken, maar ik ben er haast zeker van dat veel mensen denken dat, als je ambtsdrager wordt of belijdenis doet, je een onbeschreven blad moet zijn. En ja, omdat ook jij het een en ander op zolder of in de kelder hebt staan is de reflex al snel: daar ben ik niet goed genoeg voor. Dat reinheidsdenken zorgt voor heimelijke zelfveroordeling die zelden wordt uitgesproken, maar die als een schaduw ons begeleidt.

Dat die revolutie die in Jezus begon nog steeds niet voltooid is, bewijzen ook de kerken zelf. Het avondmaal, dat een beeld moest zijn van die maaltijden die Jezus hield met tollenaars en zondaren, werd later opnieuw ingekapseld in een reinheidsdenken waardoor gelovigen dachten dat je wel heel goed moest zijn om aan het avondmaal te mogen, en er vervolgens wegbleven. Een ander

voorbeeld van dat reinheidsdenken is de homofobie die nog altijd door christelijke gelederen waart en die homo's op afstand houdt. Maar Jezus gaat nog steeds langs de straten. En hij klopt ook aan jouw deur en aan de deur van De Morgenster om van onze gemeenschap zo'n feestgemeenschap te maken. 'Volg mij,' zegt hij. Maar zijn wij bereid om die preek met ons leven af te maken? Doe het. Het levert zoveel op. Je leert te leven vanuit het hart van Gods ontferming. Je leven wordt weer heel. Zoals in een ander gedicht van Ida Gerhardt:

*Wij wandelen naast elkaar,
de Vader en het kind.
Ik zie Hem niet, maar Hij
is mij zó nabij
als geen op aarde ooit was.*

VOORBEREIDING

Orgelspel

Welkomstwoord

We zingen (2x): Jezus, U bent het licht

Stilte voor persoonlijke voorbereiding

Bemoediging, drempelgebed en groet

Aanvangslied: **Psalm 117**

Over de dienst

Zingen: **Gezang 463: 1,2**

Gebed om ontferming

Glorialied: **Psalm 150**

ROND HET WOORD

Voor de kinderen: Wie volgt?

Zingen: **Gezang 47**

Gebed van de zondag

Lezing: **Lucas 5, 27-32**

Zingen: **Gezang 487: 1,3**

Uitleg en verkondiging: **De kortste preek**

Meditatief orgelspel:

Zingen: **Wil je opstaan en Mij volgen** (uit: Lieder en gebeden uit Iona & Glasgow)

GEBEDEN EN GAVEN

Gedachtenis

Zingen: **Psalm 100: 2,4**

Gebeden

Stil gebed – Onze Vader

Inzameling van de gaven

Slotlied: **Gezang 442**

Zegen

Uitleidend orgelspel